

Herman Knudsen:

Europæiske samarbejdsudvalg opstår.

Aktører, forhandlinger og strategier

Institut for Samfundsudvikling og Planlægning. Aalborg Universitet. 1999. ISBN 87-90215-79-6. 87 sider. 100 kr.

ESU, ISS, NKT. Det vrimler med forkortelser i den moderne verden. Nogle er mere kendte end andre. De færreste ved nok, at der er ESU i koncernerne ISS og NKT, og at begrebet synes at få større og større betydning for ikke kun det danske arbejdsmarked, men hele det europæiske.

ESU er ikke en farlig virus, men står i al sin enkelhed for europæiske samarbejdsudvalg. At udvalgene af nogle virksomhedsledere opfattes som et onde, viser Herman Knudsen fra Aalborg Universitet i sin bog om udvalgenes historie og muligheder. Men han viser også, at andre ledere opfatter de nye udvalg som noget positivt eller i det mindste som noget, de vil have mest muligt ud af, nu EU har bestemt, at de skal oprettes i større virksomheder og koncerner med et antal medarbejdere i flere EU-lande. I sådanne tilfælde kan de også få noget positivt frem, er en af konklusionerne.

Herman Knudsen er en af de få, der i årevis har beskæftiget sig med de europæiske samarbejdsudvalg. Han viser i bogen, hvordan tanken om dem er udviklet helt tilbage fra begyndelsen af 1970'erne og hvordan det første konkrete forslag i begyndelsen af 80'erne blev blokeret, indtil briterne med Maastricht-traktaten og dens protokol ikke længere kunne stoppe det.

Bogen har dermed klare beskrivelser af en udvikling af en ny form for samarbejde, der bliver mere og mere aktuel i takt med, at flere og flere virksomheder bliver internationale. Men den har også sine analyser ud fra interviews med virksomhedsledere, medlemmer af udvalgene og folk fra arbejdsmarkedets organisationer.

Det er gennem analyserne, bogen har sin styrke, fordi Herman Knudsen her peger på nogle nye træk i udviklingen på arbejdsmarkedet. Han viser, hvordan ESU har skabt nye former for samarbejde, men også nye modsætninger mellem arbejdsmarkedets parter, der i en årrække har været enige om væsentlige spørgsmål.

Det gælder ikke mindst, at det er bedst, at arbejdsmarkedets parter selv omsætter EU-direktiver til danske regler gennem kollektive aftaler og ikke gennem lovgivning. Men her var parterne ikke enige.

Parterne kæmper for det særlige danske fagretlige system og en arbejdsret til at afgøre stridigheder. Men i forhold til ESU-konflikter ønskede arbejdsgiverne netop sådanne spørgsmål afgjort ved Sø- og Handelsretten og dermed en lov fremfor en kollektiv aftale.

Tilsvarende viser bogen, hvordan der er modsætninger mellem parterne i spørgsmålet om, hvordan medlemmer af ESU skal vælges. Er de kun for folk "på gulvet", som i den danske SU-aftale mellem DA og LO, eller for alle ansatte? Må de ansatte have eksperter med fra f.eks. europæiske

brancheorganisationer? Må eksperterne være medlemmer? Noget, de færreste virksomhedsledere ønsker.

Nogle kalder ligefrem dem udefra for en form for fremmedelementer. De ønsker, at udvalgene bruges til at få ansatte og ledelse tættere på hinanden og frygter, at folk udefra skal skabe splid.

Herman Knudsen viser også, hvordan virksomheder rent faktisk har benyttet udvalgene til at lette en omstilling eller ligefrem en lukning af en virksomhed, fordi de ansatte forstod, hvorfor det skete.

Et emne som europæiske samarbejdsudvalg henvender sig naturligt til dem, der sidder i sådanne udvalg. Men også medlemmer af de danske SU-udvalg kan hente stof. Ja, alle, der interesserer sig for udviklingen på det danske arbejdsmarked, kan reelt få noget ud af den ganske letlæste bog, fordi den også peger på nogle nye aspekter af forholdet mellem arbejdsgivere og lønmodtagere, og på nogle problemer i den såkaldte danske model, såvel som i synspunkterne på, hvordan EU-regler omsættes til danske regler.

Anmelder er **Peder Munch**, journalist, cand. scient.pol. og ansat på LO's kontor i Bruxelles.
munch@lo.dk